

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Tdo/8/2019
Identifikačné číslo spisu: 4109011244
Dátum vydania rozhodnutia: 07.03.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Szabo
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:4109011244.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Petra Szaba a sudcov JUDr. Juraja Klimenta a JUDr. Petra Hatalu v trestnej veci obvineného C. O. pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 Tr. zák. prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 7. marca 2019 v Bratislave dovolanie obvineného proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 29. septembra 2016, sp. zn. 4To/65/2016, a takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolanie obvineného C. O. sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Nitra zo 16. februára 2016 sp. zn. 1T/154/2009 bol obvinený C. O. uznaný za vinného zo zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1 Tr. zák., na skutkovom základe, že

po tom, ako dňa 23.06.2007 o 21.55 hodine spôsobil dopravnú nehodu na diaľnici D1 v smere Bratislava - Trnava, v kilometri 40, pri ktorej utrpela zranenia poškodená L. L., tejto opakovane volal dňa 25.06.2007 a 27.06.2007, pričom pri telefonických rozhovoroch zvyšoval na ňu hlas a kázal jej ukončiť práceneschopnosť, čo však poškodená odmietla vzhľadom na svoj zdravotný stav, potom dňa 28.06.2007 okolo 13.00 hodine jej telefonoval z mobilnej telefónnej stanice číslo XXXX/XXXXXXX na mobilnú telefónnu stanicu číslo XXXX/XXXXXXX, predstavil sa jej: „ahoj, to som ja, čo som spôsobil tú nehodu“ a vyhrážal sa jej, že má známosti a ak do dvadsaťštyri hodín neukončí svoju práceneschopnosť, tak tam pošle chlapcov, že oni si s nimi poradia, keď jej podpália ich dom, že jemu je to jedno a keď sa ho poškodená opýtala, či sa jej vyhráža, odpovedal jej zvýšeným hlasom, že áno.

Za to bol odsúdený podľa § 189 ods. 1 Tr. zák. s prihliadnutím na poľahčujúcu okolnosť uvedenú v § 36 písm. j) Tr. zák., nezistiac priťažujúcu okolnosť uvedenú v § 37 Tr. zák., s použitím § 38 ods. 2, 3 Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 2 (dva) roky, pričom výkon uloženého trestu bol obvinenému podľa § 49 ods. 1 písm. a), § 50 ods. 1 Tr. zák. podmiennečne odložený na skúšobnú dobu 2 (dvoch) rokov.

Proti tomuto rozsudku ihneď po jeho vyhlásení a po porade s obhajcom zahlásil obvinený C. O. odvolanie do viny i trestu, ako i konaniu do zápisnice o hlavnom pojednávaní (č.l. 320). Včas podané

odvolanie písomne odôvodnil osobitným podaním prostredníctvom svojho obhajcu (č.l. 336 - 347). V dôvodoch odvolania v prvom rade namietal konanie, ktoré rozsudku predchádzalo. V tejto súvislosti poukazoval na rozhodnutie odvolacieho súdu zo 7. marca 2012, ktorým odvolací súd zrušil predchádzajúci rozsudok okresného súdu. Namietal, že okresný súd na prvom hlavnom pojednávaní po zrušujúcom rozhodnutí, dňa 29. septembra 2015 vykonal hlavné pojednávanie napriek tomu, že u poškodenej L. L. nemal vykázané doručenie o termíne hlavného pojednávania. Poškodená o termíne hlavného pojednávania nevedela, preto okresný súd nemal pokračovať v hlavnom pojednávaní. Zo strany okresného súdu išlo o nezákonný postup a nezákonné sú potom aj ostatné na tomto hlavnom pojednávaní vykonané dôkazy. Namietal správnosť a úplnosť skutkových zistení, rozpory vo výpovediach poškodenej, vytykal nedostatky v odôvodnení rozsudku, poukazoval na stav dôkaznej núdze, a preto mal súd prvého stupňa použiť zásadu „in dubio pro reo“ a mal byť podľa § 285 písm. c) Tr. por. spod obžaloby oslobodený. V závere svojho odvolania navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a jeho spod obžaloby oslobodiť.

Na základe včas podaného odvolania vo veci rozhodoval Krajský súd v Nitre, ktorý na verejnom zasadnutí 29. septembra 2016 uznesením sp. zn. 4To/65/2016 (č.l. 366-370) podľa § 319 Tr. por. odvolanie C. O. zamietol.

Rozsudok súdu prvého stupňa nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť 29. septembra 2016, kedy vo veci rozhodol krajský súd.

Odpis rozsudku Krajského súdu v Nitre obvinený C. O. prevzal 22. februára 2017, jeho obhajca prevzal rozhodnutie 15. februára 2017 a prokurátor ho prevzal 10. februára 2017 (č.l. 372).

Okresný súd Nitra dňa 5. februára 2019 predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky v predmetnej veci dovolanie obvineného C. O., ktoré podal prostredníctvom zvolenej obhajkyne JUDr. Simony Dobiášovej, ktoré smeruje proti vyššie citovanému uzneseniu krajského súdu. Dovolanie bolo podané na súde prvého stupňa dňa 11. októbra 2018 z dôvodov § 371 ods. 1 písm. c), g), i) Tr. por.

V rámci uplatnených dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c), g) Tr. por. namietal nezákonnosť rozhodnutí, nakoľko dňa 29. septembra 2015 sa konalo prvé hlavné pojednávanie vo veci samej po zrušujúcom rozhodnutí odvolacieho súdu, pričom tohto hlavného pojednávania sa nezúčastnila poškodená L. L., pretože o termíne hlavného pojednávania nebola vôbec upovedomená. Súd nemal preukázané doručenie oznámenia o termíne pojednávania u poškodenej a napriek tomu hlavné pojednávanie vykonal, čím porušil procesné práva nielen poškodenej, ale aj jeho práva na obhajobu. Došlo tak k porušeniu zásady kontradiktórnosti. V nadväznosti na to považuje aj ostatné dôkazy vykonané na tomto hlavnom pojednávaní za nezákonné. Následne namietal odôvodnenie rozhodnutia, ktoré nezodpovedá ustanoveniu § 168 ods. 1 Tr. por., nakoľko v rozhodnutí súd nevysvetlil, na základe čoho dospel k záveru, že obvinený sa dopustil trestného činu vydierania podľa § 189 ods. 1 Tr. zák.

V rámci uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. vytykal súdom, že uznanie viny bolo vykonané na základe nejednoznačne ustáleného skutkového stavu a v tejto súvislosti poukázal na zásadu „in dubio pro reo“, podľa ktorej ak existujú o otázke viny obvineného naďalej pochybnosti, ktoré nie je možné odstrániť inými dôkazmi, je nutné rozhodnúť v jeho prospech.

Záverom svojho mimoriadneho opravného prostriedku navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Tr. por. rozhodol, že napadnutým uznesením krajského súdu bol z dôvodu § 371 ods. 1 písm. c), g), i) Tr. por. porušený zákon v ustanoveniach § 189 ods. 1 Tr. zák., § 2 ods. 4 Tr. por., § 119 ods. 1 písm. a), b), § 168 ods. 1 a § 319 Tr. por. v neprospech obvineného C. O..

Podľa § 386 ods. 2 Tr. por. navrhol zrušiť napadnuté uznesenie krajského súdu, ako aj ďalšie rozhodnutia na zrušené uznesenie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a podľa § 388 ods. 1 Tr. por. navrhol prikázať Okresnému súdu Nitra, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Samosudkyňa súdu prvého stupňa v súlade s ustanovením § 376 Tr. por. doručila rovnopis dovolania ostatným stranám trestného konania s tým, že sa môžu k dovolaniu obvineného v stanovenej lehote vyjadriť. Uvedenú možnosť prokurátor využil podaním došlým na súd prvého stupňa 20. novembra 2018 (č.l. 405). Vo svojom vyjadrení uviedol, že rozhodnutie krajského súdu je správne a zákonné, a preto navrhol dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietnuť.

Vyjadrenie prokurátora bolo súdom prvého stupňa doručené stranám trestného konania, avšak obvinený ani jeho obhajkyňa na vyjadrenie prokurátora nereagovali.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) zistil, že dovolanie bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, 3 Tr. por.). Dovolanie bolo podané po vyčerpaní riadneho opravného prostriedku (§ 372 Tr. por.), prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.). Zároveň však zistil, že dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por. (§ 382 písm. c) Tr. por.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojich rozhodnutiach opakovane zdôrazňuje, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným k náprave výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných pochybení súdov a predstavuje výnimočné prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, ktorá zásada je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Táto výnimočnosť je vyjadrená práve obmedzenými možnosťami pre podanie dovolania, aby sa širokým uplatňovaním tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inštancia.

Dovolanie preto možno podať iba z dôvodov taxatívne uvedených v ustanovení § 371 Tr. por., pričom dôvod dovolania sa musí v dovolaní vždy uviesť (§ 374 ods. 1 Tr. por.). Dovolací súd je viazaný uplatnenými dôvodmi dovolania a ich odôvodnením (§ 385 ods. 1 Tr. por.) a nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy.

Obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu takého dovolacieho dôvodu podľa § 371 Tr. por. V opačnom prípade, ak podané dovolanie iba formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pritom v skutočnosti obsahuje argumenty stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu, ide o dovolanie, ktoré je potrebné podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietnuť.

Obvinený ako prvý uplatnil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., podľa ktorého dovolanie možno podať, ak bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu.

Konštantná judikatúra dovolacieho súdu právo na obhajobu v zmysle citovaného dovolacieho dôvodu chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Právo na obhajobu garantované čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd ako aj čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky nachádza svoj odraz v celom rade ustanovení Trestného poriadku upravujúcich jednotlivé čiastkové obhajovacie práva obvineného v rôznych štádiách trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo osebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. Z dikcie citovaného ustanovenia je totiž jednoznačne zrejmé, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilým dovolacím dôvodom. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky potom o zásadné porušenie práva na obhajobu ide najmä v prípade, keď obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby. Výnimočne môže ísť aj o porušenie iných obhajovacích práv obvineného, ktorých porušenie sa prejaví na jeho postavení zásadným spôsobom.

V predmetnej trestnej veci bol obvinený stíhaný a odsúdený za zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 Tr. zák., nešlo preto o prípad povinnej obhajoby. Napriek tomu obvinený využil zákonné právo a zvolil si za obhajcu JUDr. Vladimíra Haládika, ktorý ho obhajoval už v prípravnom konaní a počas súdneho konania do 19. januára 2012. Následne ho na plnú moc obhajoval JUDr. Radovan Grujbár. Obaja pristupovali k obhajobe obvineného aktívne, zúčastňovali sa väčšiny úkonov trestného konania, podávali návrhy na vykonanie dôkazov, teda dohliadali na uplatňovanie jeho práv. Rovnako sám obvinený sa aktívne zapájal do konania. Orgány činné v trestnom konaní a súdy v tomto smere poskytli adekvátny priestor na realizáciu práva obvineného na obhajobu a tento priestor bol zo strany obhajoby využitý. V tomto smere dovolací súd žiadne pochybenia nezistil, preto uvedený dovolací dôvod nebolo možné akceptovať.

Ako ďalší dovolací dôvod obvinený uviedol ustanovenie § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por., podľa ktorého dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch získaných nezákonne, musí byť z obsahu spisového materiálu zrejmá a nemožno ju vyvodzovať na základe toho, že by sa mali inak vyhodnocovať existujúce už vykonané dôkazy. Dovolací dôvod v tomto prípade nemožno vyvodzovať len zo skutočnosti, že súd zle vykonal dôkazy, prípadne že vykonané dôkazy nevyhodnotil podľa jeho predstáv. Pokiaľ ide o výhradu obvineného, spočívajúcu konkrétne v tom, že okresný súd po zrušujúcom rozhodnutí odvolacieho súdu vykonal hlavné pojednávanie dňa 29. septembra 2015 v neprítomnosti poškodenej L. L., ktorá nemala vykázané upovedomenie o termíne hlavného pojednávania, táto nie je spôsobilá naplniť predmetný dovolací dôvod. Dovolací súd pripomína, že poškodená bola vypočutá k veci na hlavnom pojednávaní dňa 14. apríla 2011 (č.l. 117) a jej výpoveď je zaznamenaná na zvukovom zázname, ktorý je súčasťou trestného spisu. Po zrušení odsudzujúceho rozsudku odvolacím súdom, okresný súd pokračoval vo vykonávaní dokazovania na hlavnom pojednávaní dňa 29. septembra 2015. Zodpovedá skutočnosti, že tohto hlavného pojednávania sa poškodená nezúčastnila. Podľa úradného záznamu z 12. mája 2015 (č.l. 219) matka poškodenej G. L. osobne súdu oznámila, že jej dcéra sa hlavného pojednávania nezúčastní, nakoľko pracuje v Anglicku. Zároveň súdu uviedla adresu v Anglicku, na ktorej sa jej dcéra zdržuje. Podľa názoru odvolacieho súdu, mohol okresný súd vykonať hlavné pojednávanie aj napriek neprítomnosti poškodenej L. L.. Odvolací súd totiž vo svojom zrušujúcom uznesení (č.l. 366-370) nenariadil okresnému súdu vykonať opakovaný výsluch poškodenej. Okresnému súdu vytýkal, že nevypočul otca poškodenej G. L. a taktiež vyčítal vykonanie dôkazu iba prečítaním svedeckej výpovede manželky obvineného Q. O.. Na návrh obhajoby samosudkyňa okresného súdu hlavné pojednávanie odročila za účelom opätovného výsluchu poškodenej a jej otca G. L. na deň 26. novembra 2015. Tohto ďalšieho pojednávania sa však už obvinený bez akéhokoľvek ospravedlnenia nezúčastnil, dokonca ani jeho obhajca nevedel dôvod jeho neprítomnosti. Z uvedeného vyplýva, že zásada kontradiktórnosti bola v danom prípade splnená a celé dokazovanie bolo vykonané v súlade s Trestným poriadkom, a preto obvineným uplatnené dovolacie námietky sú neopodstatnené.

Napokon obvinený uplatnil dovolací dôvod uvedený v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., podľa ktorého dovolanie možno podať, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

K uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. je potrebné uviesť, že tento dôvod je daný v prípadoch, keď rozhodnutie súdov spočíva na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku. Pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o existencii tohto dovolacieho dôvodu je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy prvého a druhého stupňa.

Formulácia dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., ktorý obvinený C. O. uplatnil znamená, že predpokladom jeho existencie je nesprávna aplikácia hmotného práva - nesprávne hmotnoprávne posúdenie skutku alebo hmotnoprávne posúdenie inej skutkovej okolnosti. Vykonávanie dôkazov, vrátane ich hodnotenia a vyvodenia skutkových záverov z vykonaných dôkazov však neupravuje hmotné právo, ale predpisy trestného práva procesného, najmä ustanovenie § 2 ods. 10, ods.

12, § 119 a nasl., § 258 a nasl. a § 326 ods. 5 Tr. por. Ak teda obvinený v dovolaní namietal nesprávnosť právneho posúdenia skutku alebo iné nesprávne hmotnoprávne posúdenie, pričom svoj názor vyvodzoval z nesprávneho hodnotenia dôkazov a chybných skutkových zistení, potom súdom nižšieho stupňa nevytýkal pochybenia pri aplikácii hmotného práva, ale porušenie procesných ustanovení. Porušenie určitých procesných ustanovení síce môže byť tiež dôvodom na podanie tohto mimoriadneho opravného prostriedku, avšak nie podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že dovolací súd nie je všeobecnou treťou inštanciou zameranou k preskúmaniu všetkých rozhodnutí súdu druhého stupňa. V praxi to znamená, že pre dovolací súd je rozhodujúce skutkové zistenie, podľa ktorého obvinený spáchal skutok tak, ako je vymedzený v tzv. skutkovej vete napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa. Popísanému skutkovému stavu, ktorý je v napadnutom rozsudku uvedený, potom zodpovedá i právny záver vyjadrený v posúdení skutku obvineného ako zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 Tr. zák.

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci odmietne dovolanie, ak je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

V posudzovanej veci je evidentné, že neboli splnené obvineným C. O. uplatnené zákonné podmienky dovolania v zmysle § 371 ods. 1 písm. c), g), i) Tr. por., preto Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je opravný prostriedok prípustný.